

SZOMBATHELYI MŰSZAKI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM

Szombathelyi Műszaki
Szakképzési Centrum

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Szentgyörgyvári Róbert főigazgató

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	4
1.1. A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum bemutatása	4
1.2. A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum küldetésnyilatkozata	5
1.3. A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum pedagógiai programjának felépítése ..	5
2. Nevelési program	6
2.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	6
2.1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai.....	6
2.1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai	7
2.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	8
2.3. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	10
2.4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	18
2.5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	20
2.5.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai	20
2.5.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	21
2.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje 22	
2.6.1. Fogalmak értelmezése, általános alapelveink:.....	22
2.6.2. A sajátos nevelési igényűvel összefüggő pedagógiai tevékenység	24
2.6.3. A tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenység	27
2.6.4. A tehetséggondozás pedagógiai tevékenysége	29
2.6.5. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanulókkal kapcsolatos pedagógiai feladatok	30
2.6.6. A lemorzsolódással veszélyeztetett az a tanulókkal kapcsolatos feladatok.....	32
2.6.7. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	32
2.7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendjét	34
2.8. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartásának formái 35	
2.9. A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai, a szóbeli felvételi vizsga követelményei	36
2.9.1. Tanulmányok alatti vizsgák.....	36
2.9.2. Szakmai alkalmassági vizsgálat	38
2.9.3. A szóbeli felvételi vizsga követelményei.....	38
2.10. A felvétel és az átvétel helyi szabályai	38
2.10.1. Felvétel	38
2.10.2. Átvétel.....	39
2.11. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	40

3. Helyi tanterv, szakmai program

- 3.1. Szombathelyi Műszaki SZC Eötvös Loránd Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája**
- 3.2. Szombathelyi Műszaki SZC Gépipari és Informatikai Szakgimnáziuma**
- 3.3. Szombathelyi Műszaki SZC III. Béla Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája**
- 3.4. Szombathelyi Műszaki SZC Hefele Menyhért Építő- és Faipari Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája**
- 3.5. Szombathelyi Műszaki SZC Nadasdy Tamás Közgazdasági, Informatikai, Műszaki Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma**
- 3.6. Szombathelyi Műszaki SZC Puskás Tivadar Fém- és Villamosipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma**
- 3.7. Szombathelyi Műszaki SZC Rázsó Imre Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája**
- 3.8. Szombathelyi Műszaki SZC Savaria Szakgimnáziuma és Kollégiuma**

1. Bevezetés

1.1. Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum bemutatása

A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 4/B § (1) bekezdése alapján 2015. július 1-én alakult köznevelési intézmény, melynek alapítására, megszüntetésére jogosult szerv a Nemzetgazdasági Minisztérium.

A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum szakágazat szerinti fő tevékenysége: szakmai középfokú oktatás. A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről értelmezése szerint meghatározott alapfeladatai:

- kollégiumi ellátás,
- szakgimnáziumi nevelés-oktatás
- szakközépiskolai nevelés-oktatás,
- nemzetiséghez tartozók szakgimnáziumi nevelése-oktatása,
- nemzetiséghez tartozók szakközépiskolai nevelése-oktatása,
- kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás,
- Szakképzési Hídprogram keretében folyó nevelés-oktatás,
- felnőttoktatás,
- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók iskolai nevelése-oktatása,

Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum több különböző típusú köznevelési intézményi feladatot lát el, ezért a nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján többcélú köznevelési intézmény.

A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrumhoz 8 szakképző iskola tartozik, ezekből 4 szombathelyi és 4 a megye más városából elsősorban azok, amelyeknek a szakképzési profiljában erőteljes a műszaki képzési kínálat, vagy többféle szakirányban képeznek ugyan, de a gazdasági környezetükben jelentős a műszaki képzés iránti igény. A megye térségei és az ott élő fiatalok számára ugyanakkor fontos, hogy a szélesebb szakképzési választék álljon rendelkezésre.

Centrum tagintézményei:

Szombathelyen

- Szombathelyi Műszaki SZC Gépipari és Informatikai Szakgimnáziuma
- Szombathelyi Műszaki SZC Puskás Tivadar Fém- és Villamosipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma
- Szombathelyi Műszaki SZC Savaria Szakgimnáziuma és Kollégiuma
- Szombathelyi Műszaki SZC Hefele Menyhért Építő- és Faipari Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája

Vas megye más városaiban

Cellödömölkön

- Szombathelyi Műszaki SZC Eötvös Loránd Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája

Szentgotthárdon

- Szombathelyi Műszaki SZC III. Béla Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája

Csepregen

- Szombathelyi Műszaki SZC Nádasy Tamás Közgazdasági, Informatikai, Műszaki Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma

Körmenten

- Szombathelyi Műszaki SZC Rázsó Imre Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája

A Centrum iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli képzéseikhez közel 20 szakmacsoportban rendelkezik személyi és tárgyi feltételekkel. A szakképzési eszköz és gépi felszereltség országos összehasonlításban átlagon felülnek mondható. A kialakult technikai színvonal lehetőséget ad az új technológiák megjelenítésére az oktatásban, így például a megújuló energiák alkalmazásának oktatását az egyes szakmákhoz kapcsolódóan korszerű szolar-labor teszi lehetővé. A klímagázt tartalmazó vagy azzal működtetett alkalmazásokkal kapcsolatos tevékenységek végzéséhez szükséges képzési, képesítési és vizsgáztatási feladatok oktatói bázisává váltunk.

A Centrum a felnőtt korosztály számára is lehetőséget biztosít új szakmák megszerzéséhez, ill. átképzéshez iskolarendszerű felnőttoktatás, valamint iskolarendszeren kívüli felnőttképzés keretében. A Centrum megalakulásától kezdve rendelkezik felnőttképzési engedéllyel közel 40 féle képzés indításához. Az engedélyezett képzések közel kétharmada OKJ-s szakmai képzés, melynek fele hiányszakma Vas megyében.

Kollégiumi elhelyezést 3 kollégiumban tudunk biztosítani a tanulók számára.

1.2. A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum küldetésnyilatkozata

A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum küldetésnek tartja a rugalmas, a gazdasághoz és a munkaerőpiachoz közeli szakképzési kínálat kialakítását, amely a szakképzésben végzetek elhelyezkedési, továbbtanulási esélyeit növeli.

Legfőbb célja, hogy munkaerőpiacra orientált szakképzés szervezéssel hozzájáruljon Vas megye térségeinek gazdasági fejlődéséhez.

Célja, hogy felnőttoktatási és felnőttképzési tevékenységével lehetőséget adjon új szakképesítések megszerzésére, átképzésre, továbbképzésre.

Célja, hogy a szakképzés mindhárom formája, az iskolarendszerű nappali, a felnőttoktatás és az iskolarendszeren kívüli felnőttképzés egyformán jelent legyen tagiskolái képzési rendszerében.

A szakképző iskolai tanulók szempontjából fontos tényezőnek tartjuk, hogy az iskolai teljesítmény végső kimenetelének eredményességét, a versenyképes szakmaszerzést, a munkaerőpiac elvárásainak megfelelő magas színvonalú szakmai felkészítését.

Fontos küldetésünk a hátrányos helyzetű tanulók számára másodlagos szocializáció, a tanuló családi háttérétől eltérő munkavállalási, szakmai karrier, jobb szociális életkörülmények esélyének lehetőségét megadni az eredményes iskolai tevékenység révén.

1.3. A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum pedagógiai programjának felépítése

A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum többcélú intézmény, mely a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 26. § (4) pontja alapján egységes, valamennyi nevelési-oktatási feladatot átfogó pedagógiai programot, ennek keretein belül az egyes feladatok ellátásához iskolai helyi tantervet, kollégiumi pedagógiai programot használ.

A centrum pedagógiai programja áll az egységes centrumszintű pedagógiai programból, amelyhez kapcsolódnak a tagintézményi pedagógiai programok. A közös szabályrendszert, szabályozást a centrumszintű pedagógiai program tartalmazza, ezeket a szabályokat egészítik ki a tagintézményi szabályozások. A két szabályozás nem szabályozhat ellentétesen és nem lehet kettős szabályozás sem.

A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum pedagógiai programja a központi szabályokból és a nyolc tagintézményi pedagógiai programból áll.

2. Nevelési program

2.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

2.1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai

Pedagógiai alapelvek:

Alapelveink kialakításában meghatározó szerepet játszanak: a kompetenciaalapú oktatás elterjesztése, a NAT követelményei, köznevelési törvény, szakképzési törvény, közismereti és szakmai kerettantervek, szakmai és vizsgakövetelmények, az Alapító Okirat, a Centrum intézményeinek helyzete, feltételei, hagyományai, valamint a működéssel kapcsolatos igények, elvárások. Tanulóinkat szakmai profilunkba illő összetételben a teljes lakosság köréből, vagyis a városok, a megye, de döntő mértékben a városkörnyéki települések érdeklődő fiataljai részéről várjuk.

A pedagógiai munka alapértékei:

A gyakori negatív tapasztalatok ellenére is fontos értéknek tartjuk a tudást, a tanulást, az önfegyelmet, munkafegyelmet, önállóságot, kreativitást, felelősség vállalást tetteinkért, az elvégzett munkáért, testi – lelki egészséget, humanizmust, demokratikus gondolkodást, felelős állampolgári magatartást, toleranciát, a másság elfogadását, a személyiség tiszteletét.

Munkánk eredményessége azonban nagyban függ attól, hogy sikerül-e a tanulók személyiségfejlődését úgy befolyásolni, hogy azok felismerve hosszabb távú céljaikat - együttműködő részeseivé váljanak az oktató-nevelő munkának.

A pedagógiai munka céljai:

Továbbépíteni, kiszélesíteni és elmélyíteni az általános iskolai követelményeket. Ide tartozik az általános műveltség növelése, a felkészítés a szakmai képzésre, az érettségi vizsgára, a felsőfokú tanulmányokra vagy a munkába állásra. Fel kell készíteni a tanulókat arra, hogy a társadalmi változások korában az érvényesülés feltétele az „egész életen át tartó tanulás”, az értékrendek zavarából fakadó feszültségek ellenére. Az eltérő családi háttérű és motivációjú tanulók számára ösztönző, egyénhez igazodó, differenciált módszerek alkalmazása szükséges, amely csökkenti a tanulási kudarcok mértékét és elvezet az iskola eredményes befejezéséhez. Tudjon önállóan ismereteket szerezni, összefüggéseket felismerni, kommunikálni anyanyelvén és idegen nyelven, informatikai ismereteit alkotóan alkalmazza.

Intenzíven számolnunk kell a gyenge, hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásával, hátránykompenzációval és a tehetséges, átlag feletti képességű tanulók tehetséggondozásával is. Pedagógiai elveinket, módszereinket a fentiekkel összhangban, a szakterületnek, a tanulók

képességeinek megfelelően differenciáltan, az életkori sajátosságokhoz szorosan igazodva kell megválasztanunk. Ma úgy tűnik, ha az iskolánk meg kíván felelni feladatának, fokozottan nagy hangsúlyt kell fektetni az esélyegyenlőség biztosítására. Hosszabb távon az új, szélesebb körben keresett és divatos OKJ szakmaválasztás, indítás némileg módosítja a beiskolázási területeket egyben várhatóan javítja a beiskolázási és képzési feltételeinket.

A Centrum kereteiben tanító valamennyi pedagógus célja, olyan fiatalok nevelése, akik magas fokú erkölcsiség szerint akarnak élni a felnőtt élet minden területén, akik fontosnak tartják egyéniségük kibontakoztatását, ugyanakkor tisztelik a másik ember személyiségét, akiknek fontosak a kisebb és nagyobb közösségek (mint pl. család, haza, Európa) értékei. Akik óvják környezetüket, s azon elv szerint formálják hétköznapi szokásaikat, hogy ne ártsanak a természetnek, akik nyitottak az állandó önfejlesztésre, akik számára fontos a hivatás.

2.1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai

A nevelő – oktató munkánk feladata, hogy a korábban felsorolt célok elérését segítse, lehetőség szerint kiküszöbölje az azokkal ellentétes hatásokat. E feladatokat a pedagógusok a tanórákon, az osztályfőnöki órákon, és a tanórán kívüli tevékenységek keretében valósítják meg.

Pedagógiai feladatok:

- Olyan iskolai légkört kell biztosítanunk, ahol a tanárok szívesen tanítanak, a tanulóink jól érzik magukat, ahol biztosított a tanuló szellemi és testi fejlődése.
- A hangsúly a kulcskompetenciák, készség- és képességfejlesztés feladatai, a tanulói tevékenység és tanulásszervezésen van, a kompetencia alapú oktatásban új pedagógiai, módszertani eljárások alkalmazunk.
- Érettségi/szakmai vizsgára való felkészítés, érettségi/szakmai vizsga szervezése.
- Az egyes oktatott szakmák az OKJ-ben meghatározott követelményrendszerének elsajátítása. Felkészítés a munkába állásra, valamint felsőfokú – elsősorban szakirányú – tanulmányok megkezdésére.
- Az esélyegyenlőség megvalósításával és a képesség szerinti differenciálással elősegítjük a tanulók nevelését-oktatását.
- Biztosítanunk szükséges a mindennapi testmozgás, testedzés lehetőségét, a védőnői és iskolaorvosi hálózaton keresztül biztosítjuk a tanulók egészségi állapotának rendszeres felülvizsgálatát.
- A diákmozgalom szervezésében további lehetőségeket adunk a szabadidő kulturált eltöltésére.
- Elősegítjük az iskolai, települési hagyományok ápolását, a tanulói rendezvényeken való személyes jelenlétét.
- Nevelési céljaink megvalósulása érdekében ösztönözzük és támogatjuk a tanárok pedagógiai-nevelési célú továbbképzéseken való részvételét.

Alkalmazott eszközök, eljárások:

- Korszerű, gyakorlat-centrikus, tevékenységközpontú módszertan alkalmazása az elméleti és gyakorlati képzésben. Differenciálás a tanítási órákon.
- A szakmai képzésben a team-munka követelményeinek szükségessége, gyakorlati eredményessége. A szemléltetés, a gyakorlati alkalmazások az elméleti és gyakorlati képzésben.

- Az önálló tanulás módszertani alkalmazása az oktatásban, projektfeladatok, egyéni kutatómunka beépítése az oktatásba. Csoportmunka, kooperatív tanulásszervezési eljárások alkalmazása.
- Az értékteremtés, az alkotás öröme jelenjen meg a szakmai munkában.
- Felzárkóztató programok, korrepetálások szervezése.
- Vizsgafelkészítők tartása. Próbavizsgákon vizsgatapasztalat megszerzése.
- Pályairányítási, munkavállalási ismeretek beépítése az oktatási folyamatba.
- Partneri igény- és elégedettségmérések végzése a munkaerő-piaci szereplők körében.
- A munkaerőpiac igényeinek beépítése a helyi tantervekbe, szakmai programokba.
- Felnőttképzési-felnőttoktatási programok fejlesztése, marketing a munkaerő-piaci partnerek körében.
- A jogi, pénzügyi, munkaügyi ismeretek beépítése a szakmai tárgyakba.
- Kommunikatív nyelvoktatási módszerek alkalmazása.
- A szóbeli feleletek megfelelő arányának biztosítása a számonkérésben.
- Partneri kapcsolatok működtetése a régió gazdálkodó szervezeteivel, az érdekképviselői intézményekkel.
- A munkába állást segítő-támogató rendszer működtetése: álláskereső technikák, jogi, munkajogi ismeretek.
- Iskolai projektnapok, ünnepi megemlékezések szervezése.
- A sportolás, a testmozgás igényének felkeltése, sportolási lehetőségek biztosítása a testnevelési órákon és más szabadidős programok keretében.
- Tehetséggondozó és felzárkóztató programok szervezése.
- Művészeti és kulturális csoportok működtetése, kiállítások rendezése.
- A természet megismerése, osztálykirándulások, táborok szervezése.
- Következetes, nyilvános szempontok szerinti értékelés. A tanulók önértékelésének alkalmazása az intézményi értékelési rendszerben. Rendszeres értékelés. A fejlesztő értékelés alkalmazása. Konzekvens értékelési kritériumok szerinti értékelési rendszer alkalmazása.
- Jutalmazás, büntetés szabályok szerinti alkalmazása.
- Osztályfőnöki munka kiemelt támogatása, a tutori szerep működtetése.
- Az önismeret fejlesztése szakmai és osztályfőnöki órákon.
- Ismerkedjenek meg a közvetlen és a tágabb környezetük kulturális értékeivel.

2.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségfejlesztés az iskolai keretek között a pedagógiai programba ágyazott, az oktató-nevelő munka minden egyes területén megvalósuló komplex egészként értelmezett tevékenység. A személyiségfejlődés az ember egész életét átszövő, életkori ciklusaitól és életeseményeitől függő, hol gyorsabban, hol lassabban ható folyamat, amelyre az iskolában eltöltött hosszú időtartam kiemelt szerepet kap. Az iskola társas közege, az iskolai interperszonális kapcsolatok milyensége, az oktatás-nevelés során tudatosan irányított kapcsolati történések, a személyiség minden fontos területét érintő fejlesztő tevékenység az egész életre kiható jelentőséggel bír. Az iskola által képviselt értékek, az egységes, alapvető követelmények átadása a személyiség meglévő adottságainak figyelembe vételével, arra építve lehet eredményes. Az iskola nevelési-oktatási tevékenységének minden egyes

területén érvényesülnie kell a személyiségközpontú szemléletmódnak, nevelési elveknek, oktatási módszereknek, a tanulók személyiségének, a bennük rejlő sokirányú fejlődési lehetőségeknek minél teljesebb kibontakoztatását megcélzó pedagógiai törekvésnek.

Az oktató-nevelő folyamat olyan eszköz, amely áthatja az oktatás teljes rendszerét, személyiségformáló erővel hat. E folyamat egyik sarkalatos pontja az érték közvetítés, amely közösségfejlesztő és individuális fejlesztő funkciót tölt be. A személyiségfejlesztés alapvető feladata a személyiség ösztönző funkciójának fejlesztése, az érték közvetítés, amely az iskolában a nevelés és oktatás együttes hatásával valósulhat meg. A személyiségfejlesztés alapvető színtere a diákközpontú iskola, ahol az oktatási folyamat minden lehetőségét fel kell használni a nevelési célkitűzések teljesítése érdekében.

Az iskolai személyiségfejlesztés fő célja, hogy megtartsa, erősítse, javítsa a tanulók azon személyiségjegyeit, melyek segítik a konstruktív és eredményes életvezetéshez szükséges készségek, képességek birtoklását, hozzájáruljon a bennük rejlő fejlődési, önfejlesztő és önmegvalósítási, önbecsülési képességek kibontakozásához, az önálló ismeretszerző, problémamegoldó, önkifejezési szándék és képesség erősítéséhez, a test, az értelem, a lélek és az erkölcs harmóniájához.

A személyiségfejlesztés minden pedagógus egységes, következetes nevelési eljárásokkal végzett permanens tevékenysége. A tanulók személyiségének fejlesztése, képességeik kibontakoztatása érdekében az iskola együttműködik a szülővel.

A tanulók személyiségfejlesztése során – a tantervekben is megjelenítetten – az alábbi értékeket tekintjük meghatározóknak:

A tanulók erkölcsi nevelése:

- Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A normakövető magatartás erősítése.

A tanulók értelmi nevelése:

- Az értelmi képességek, az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.
- Az érdeklődés, a megismerési vágy erősítése.
- A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.
- A problémamegoldó gondolkodásra való készség kialakítása.

A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése:

- Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.
- A lelki egészség (mentálhigiéné) iránti igény felkeltése, ennek kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek és képességek kialakítása

A tanulók akaratit nevelése:

- A személyiség adottságainak kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése.
- A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

A tanulók testi nevelése:

- A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése.

- Egészséges, edzett személyiség kialakítása.
- Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése:

- Az emberi együttélés szabályainak megismertetése.
- A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása.
- A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

A tanulók munkára nevelése:

- Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása.
- A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.
- A munkaerőpiacon történő eligazodásra, helytállásra történő képesség kialakítása.
- A munkavégzéssel kapcsolatos egyéni vágyaknak, törekvéseknek a lehetőségekkel, a reális önismerettel történő összehangolásának tudatosítása.
- Felkészülés az „élethosszig tartó” tanulásra.

A tanulók nemzeti nevelése:

- A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése.
- A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra' megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése.
- A hazaszeretet érzésének felébresztése.

A tanulók állampolgári nevelése:

- Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése.
- Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt.
- Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

Környezeti nevelés:

- A természeti és az épített környezettel kapcsolatos környezettudatos magatartás kialakítása (értékeink védelme, a környezetszennyezés elkerülése stb.).
- Az iskola belső és külső környezetének védelmére való ösztönzés.

2.3. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jóllét állapota (WHO). Erőforrás, amely életünknek nem célja, hanem szükséges velejárója. Nem passzív állapot, hanem folyamat: az egészséget az ember termeli és éli meg a mindennapok díszletei között. Az egészség az alábbi feltételek teljesülését jelenti:

- az egyén integrálódik a közösséghez (családhoz, iskolához)
- a változó terheléshez alkalmazkodni tud
- individuális önállóságát megőrzi
- megteremti az összhangot a biogenetikai, fizikai, lelki és társadalmi lehetőségei közt

Az egészség alapvető emberi jog, amely egyben társadalmi befektetés is. Napjainkban az egészség-megőrzési tevékenység fő célja, hogy képessé tegye az embereket arra, hogy egyre növekvő kontrollt szerezzenek saját egészségük felett, többet törődjenek vele, és mindehhez rendelkezzenek a szükséges információkkal és lehetőségekkel.

A felnőttkori egészségi állapot szempontjából kiemelt jelentőségű a gyermek- és serdülőkor. Elsősorban azért, mert a gyermek és a serdülő kielégítő testi és lelki fejlődése, teherbíró-képessége alapozza meg a felnőttkori egészséget, másodsorban azért, mert a felnőtt korúak egészségét jelentősen befolyásoló kedvezőtlen szokások is ebben az életkorban alakulnak ki.

Alapelveink:

Az iskolának minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Első és legfontosabb feladat, hogy a diákok megtanuljanak az egészséges életről gondolkodni: az okoktól a célokig, a felelős döntésektől a vállalt következményekig eljutni. Végső cél, hogy a tanuló megértse saját egészségvédelmének jelentőségét, és rendelkezzen azokkal a szükséges ismeretekkel, jártasságokkal, amelyekkel saját és környezete egészségét megteremtse és fejlessze.

Az egészségfejlesztés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Az egészségfejlesztési programok legjobb gyakorlata életmódbeli alternatívákat kínál fel, amelyekkel azonosulva a tanulóknak lehetőségük nyílik az egészségesebb életforma tudatos kiválasztására. Így az egészségmegőrzés a mindennapi élet része kell, hogy legyen, mely messzemenően figyelembe veszi az egyén szociális és gazdasági helyzetét, mentális és fizikai kapacitását. Az egészségmegőrző tevékenység magában foglalja az emberi szervezet működésével és a betegségek megelőzésével, az életvezetéssel kapcsolatos egyéni ismeretek bővítését.

Az egészségfejlesztés céljai

Hosszú távú célok

- Testi-lelki egészség védelmének elve
  - az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi-lelki-szociális értékek védelmére, az ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakítására
  - tudatosuljon tanulóinkban, hogy az egészség érték (tenni kell érte), alakuljon ki bennük az egészséges életmód iránti igény
- Társas készségek fejlesztésének elve
  - ismerjék meg a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi-indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a tanórai és szabadidős foglalkozások nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával
  - alakuljanak ki a tanulóknak a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek
  - életpályájuk során testben-lélekben kiegyensúlyozott, a változó társadalmi igényekhez alkalmazkodni tudó kreatív állampolgárok legyenek

Rövid távú célok

- egészséges táplálkozás
- aktív szabadidő eltöltés
- mindennapos testmozgás
- személyi higiéné
- lelki egyensúly megteremtése (stressz kezelés)
- kiegyensúlyozott szexualitás
- szűrővizsgálatokon való részvétel
- baleset megelőzés
- az egészséges és biztonságos környezet kialakításának igénye
- az egészségkárosító magatartásformák (alkohol, dohányzás, drog) elkerülése

Az iskolai egészségfejlesztés e tényezők befolyásolása révén támogathatja a fiatalok életkilátásainak javítását. A rövid távú célok elérését szolgáló konkrét feladatokat tanórai és tanórán kívüli foglalkozások keretében valósítjuk meg.

Az egészségfejlesztés iskolai területei és módszerei

Az egészségfejlesztés lehetőségei a tanórákon

- az egészség, mint alapérték elfogadtatása
- az egészségkárosodás megelőzésének és az egészségmegőrzés igényeinek felkeltése
- az egészséges életmóddal kapcsolatos kérdések (mozgás, táplálkozás, szexualitás, szabadidő) megbeszélése
- az egészségkárosító szokások okainak és következményeinek elemzése
- a lelki egészség iránti igény felkeltése, a problémák feltárása, megoldási stratégiák megismerése
- a kulturált megjelenés, testápolás szabályainak tudatosítása
- az egyén egészségét befolyásoló tényezők tudatosítása, társadalmi csoportok szociális körülményeinek feltárása, életvezetési ismeretek átadása
- az esztétikai érzék fejlesztése, a lelki világ árnyalása, az érzelmi élet gazdagítása, gondolatok, érzések kifejezésének gyakoroltatása, az önismeret mértékének növelése, a mentális állapot kedvező befolyásolása
- a modern egészségügy jelentőségének tudatosítása
- az élelmezéssel, demográfiai helyzettel, környezeti változásokkal, globális problémákkal, környezetvédelemmel kapcsolatos ismeretek megszerzése
- az élő szervezetre káros fizikai hatások (hő, zaj, sugárzás) és csökkentésük lehetőségeinek megismerése
- a környezeti változásokból fakadó egészségkárosító hatások érzékeltetése, a globális egészségügyi problémák iránti felelősség kialakítása
- az egészséggel kapcsolatos témakörök (egészség, betegség, életmód, táplálkozás, mozgás, napirend) feldolgozása során az ezzel kapcsolatos problémák feltárása és megoldása, az ismeretek bővítése
- más országok egészségügyének, életmódjának, szokásainak megismerése

- a fizikai aktivitás kifejtésének, a mozgástanulásnak, az erő, erőnlét fejlesztésének a testmozgás, sportolás megszerettetésének elsődleges színtere
- a szervezet felépítésének és működésének tudatosítása, a reális testkép és a helyes testtartás kialakítása
- az informatikai berendezések egészségkárosító hatásainak és az ellenük való védekezés módszereinek tudatosítása
- az egészséges életmódot erősítő értékek felismerése, az egészség megőrzését elősegítő magatartás kialakítása
- a szervezet felépítéséről és működéséről tanultak hasznosítás az egészséges életvitel kialakításában (mozgás, táplálkozás, szexualitás, káros szenvedélyek stb.)
- a védőoltások, szűrővizsgálatok, tanácsadások jelentőségének hangsúlyozása
- az elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátítása, főbb betegségeket felismerése
- alapvető higiéniai szokások, elvárások tisztázása
- a kémiai anyagok, jelenségek mindennapi életünkben betöltött szerepének felismerése, az élő szervezetre és a természetre gyakorolt hatások tudatosítása
- hulladék hatástalanításának, megfelelő tárolásának, a vegyszerek kezelésének elsajátítása
- balesetvédelmi szabályok, védőfelszerelések alkalmazásának megismerése
- szakma-specifikus egészségvédelmi ismeretek megszerzése
- az egyéni felelősség, az öngondoskodás és a társadalmi szolidaritás elveinek tudatosítása
- környezetbarát alapanyagok, termékek, anyag- és energiatakarékos gazdálkodás megismerése
- helyes egészségvédelmi technológiák átültetése a gyakorlatba
- az ökológiai szemlélet erősítése

Az egészségfejlesztés lehetőségei a tanórán kívül

Az iskola a tanulók igényei, szükségletei és érdeklődése szerint tanórán kívüli foglalkozásokat is szervez, melyek egészségfejlesztő tartalommal bírhatnak:

- esetenkénti programok: tanulmányi/szakmai kirándulás, diáknapi, projektnapi/héti, sí tábor, vízi tábor stb.
- látogatások: múzeum, egészségnevelési/egészségügyi intézmény, üzem
- versenyek: tantárgyi, szakmai, vöröskeresztes, környezetvédelmi, helytörténeti
- akciók: iskolaszépítés, kiállítások, előadások, pályázatok, véradás
- tanácsadás: védőnői, ifjúságvédelmi felelős

Módszerek

Az egészségfejlesztésben olyan módszerek alkalmazására törekszünk, amelyek vonzóvá teszik a tanulók számára a témát, erősítik a kooperatív technikákat, a vitakészséget, fejlesztik a problémamegoldó képességet. A módszerek közül kiemelt szerepet kapnak a következők:

- a kommunikációs- és helyzetgyakorlatok
- az önismereti és társismereti játékok
- a konfliktuskezelési gyakorlatok
- a feszültségoldó, lazító technikák

- az empátiát fejlesztő gyakorlatok
- az információgyűjtés és feldolgozás
- az aktív, kreatív munkák
- a versenyek
- a filmek, szemléltető eszközök
- esetmegbeszélések
- a kérdőíves felmérések
- a tanórán kívüli tömegsport foglalkozások, túrák, sporttáborok
- a meghívott előadók (védőnő, civil szervezet, rendőrség, „áldozatok”)
- mentálhigiénés gondozás

Szemléletformálás és prevenció

A prevenció a betegségek keletkezésének megelőzését, az egészség fenntartását és a szervezet megedzését, illetve az állapotromlás megakadályozását jelenti.

Elsődleges prevenció:

- célja a betegségek és sérülések megelőzése
- legfontosabb eszköze az egészségnevelés, ami az egészséges személyek állapotának megőrzését, ellenálló képességük fokozását, a betegségekkel szembeni fogékonyság csökkentését jelenti

Másodlagos prevenció:

- célja a betegség korai felismerésére, illetve az egyes rizikótényezők korai kiküszöbölése
- fő eszközei a szűrővizsgálatok

Harmadlagos prevenció:

- célja a betegségek kezelése, az állapotromlás megakadályozása
- eszköze rehabilitáció, valamint szövődményeinek korai felismerését célzó vizsgálatok elvégzése

Tanórán kívüli prevenciós tevékenységek az iskolában

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme
  - munka-, tűz-, baleset- és katasztrófavédelmi oktatás lebonyolítása a dolgozók és tanulók részére
  - munkavédelmi bejárás, tűzriadó megszervezése
  - menekülési irányt, dohányzóhelyet jelölő táblák kihelyezése, ellenőrzése
  - kényelmes és biztonságos bútorzat folyamatos korszerűsítéssel, kedvező munkakörülmények
- Az iskola és környezete tisztaságának biztosítása
  - rendszeres külső és belső takarítás
  - a belső terek és termek esztétikussá tétele virággal, dekorációval, ezek gondozása
- Az étkezési kultúra fejlesztése, egészséges táplálkozás szorgalmazása
  - az étkezéshez elegendő idő biztosítása
  - egészséges ételek kínálata a menzán és a büfében
  - táplálkozási divatok ellensúlyozása

- Egészségkárosító élvezeti cikkek elutasítása
  - káros szenvedélyekről (dohányzás, alkohol, drog) szóló felvilágosító előadások megelőzés, leszoktatás céljával
  - édesség, kávé, kóla, energital és más élvezeti szerek mellőzése az iskolai büfében
  - a problémával küzdő tanulók szűrése, szakemberhez juttatása
- Aktív pihenés fontosságának megismertetése
  - mozgáskultúra fejlesztése
  - szabadidős programok, tanórán kívüli tevékenységek, tehetséggondozó foglalkozások szervezése
- Iskola-egészségügyi feladatok ellátása
  - általános vizsgálat
  - szükség esetén szakrendelésre történő beutalás
  - egészségükben veszélyeztetett tanulók szűrése
  - fogászati vizsgálat
  - pályaválasztási orvosi vizsgálat
  - felvilágosító előadások lebonyolítása
- Az intézményben dolgozók egészségvédelme
  - célszerű, kényelmes irodabútorok, korszerű munkaeszközök, védőruha, pihenő- és tornahelyiség, étkező sarok biztosítása
  - rendszeres munka alkalmassági orvosi vizsgálatok, tüdőszűrés igénybevétele
  - nyugodt, alkotó munkahelyi légkör biztosítása

Lelki egészség, mentálhigiéné

Mentálhigiéné: a lelki egészség fenntartásához, fejlesztéséhez szükséges készségek, képességek tanítása és gyakoroltatása, továbbá a lelki egészséghez nélkülözhetetlen ingerek, külső hatások biztosítása, az ártalmak kiküszöbölése. A mentálhigiéné elsősorban szemléletmód, melynek központi fogalma a prevenció: mit tehetünk, milyen körülményeket teremtünk ahhoz, hogy a különböző lelki betegségek, devianciák, magatartászavarok ki se alakuljanak.

Az iskola a legnagyobb hatású mentálhigiénés intézmény, mert

- az iskolával mindenkinek van kapcsolata
- gyermekkor fogékony éveit a legalkalmasabbak a személyiség formálására
- gyerekek kortárs csoportokban elérhetők

Iskolai mentálhigiéné: a lelki egészség megőrzését, az egészséges életmód, életforma kialakítását elősegítő, iskolában tanítható, fejleszhető ismeretek, képességek átadásával foglalkozik, továbbá az iskolához kapcsolódó problémákkal, főleg azok megelőzésével. A mentálhigiénés oktatás önmagában a legkevésbé hatékony, mégis komoly megalapozó jelentősége lehet akkor, ha az egész közoktatást áthatja kisiskoláskortól egészen középiskoláskor végéig.

Közvetlen célja: az iskola minden szereplője jól érezze magát (diák, szülő, pedagógus), a kapcsolatok megfelelően alakuljanak, örömteli (betegségmentes) legyen a munka mindenki számára.

Iskolánk tanulóit érő közvetlen hatások, amelyek mentálhigiénés beavatkozást tesznek szükségessé:

- családi traumák növekvő valószínűsége (válás, szülők hiánya)

- a kortárs csoportok szocializációs szerepének felértékelődése (a beilleszkedés fokozott igényei, korai kilépés a család rendszeréből)
- a minták, értékek pluralitása és válsága (a nemi szerepminták elbizonytalanodása, a tekintélyelv válsága, a morál mintáinak elhalványulása, a konzumértékek és a hedonizmus közvetlen csábítása, generációs különbségek és konfliktusok)
- anómia a társadalomban (a pedagógia válsága és elerőtlenedése, a segítő szolgáltatások hiánya, a viselkedés következmény nélkülisége)
- kortárscsoport hatások:
  - negatív: egészségkárosító életmódformák elsajátítása (szerencsejátékok, káros szenvedélyek)
  - pozitív: a normatanulás sajátos formája lehet (egészséges életmód, kortárssegítés, értéktanulási lehetőségek)

Az iskolai mentálhigiéné lehetőségei

Mindenekelőtt tudatosítanunk kell a tanulóknak a mentális egészség fontosságát. Ki kell alakítanunk azt a bizalmi viszonyt, amely lehetővé teszi számukra, hogy lelki problémáikkal nyíltan tudjanak hozzánk fordulni. Feladatunk, hogy fejlesszük önismeretüket, önbizalmukat, hozzá kell segítenünk őket pozitív énképük kialakításához. Fontos szerepe van ebben a pedagógusaink türelmes, segítő hozzáállásának, problémaérzékenységének.

Iskolánk kiemelt fontossággal kezeli a pszichés készségek fejlesztését:

- döntéshozás
- problémamegoldás
- kritikus gondolkodás
- kreatív gondolkodás
- hatékony kommunikáció
- kapcsolati készségek
- konfliktuskezelés
- önismeret
- empátia
- érzelmekkel való megbirkózás
- stressz kezelés

A pszichés ártalmak csökkentését célzó mentálhigiéné prevenciók tevékenységkörünk főbb elemei:

- optimális intellektuális és érzelmi fejlődés biztosítása
- pozitív énkép, reális önismeret kialakulásának segítése, pályaválasztásra való felkészítés
- konfliktuskezelés, problémamegoldás technikáinak megtanítása
- stressz-legyűző képesség és tolerancia fejlesztése, amely megkönnyíti a külvilág pszichoszociális hatásaihoz történő alkalmazkodást
- pozitív jövőkép kialakulásának támogatása, a szociális biztonság feltételeinek javítása a rászorulóknál (ifjúságvédelem)
- az életritmus tudatosítása a tanulóknak (feltöltődés, célra irányuló tevékenység, energiafelhasználás, rekreáció)

- jogainak és kötelességeik tisztázása, hogy a tanulók az elvárások tükrében alakítsák magatartásukat (ezzel a konfliktushelyzetek mérséklődhetnek)
- őszinte, elfogadó pedagógiai légkör működtetése, amely lehetővé teszi a tanulók objektív értékelését
- a tanuló társas támogatása krízishelyzetekben az önsegítő erők mozgósítása érdekében
- a szülőkkal való folyamatos kapcsolattartás, magatartászavarok jelentkezése esetén a család felkeresése (családi háttér és igazolatlan hiányzás okainak feltárása)
- kapcsolattartás a segítő intézményekkel, partnerekkel
- más nevelési igényű tanulók pedagógiai gondozása, fejlődésének nyomon követése
- hátrányos és veszélyeztetett helyzet feltárása
- egyedi eseteknél a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős bevonása a problémakezelésbe (tanácsadás), iskolapszichológus viszont nem áll rendelkezésünkre

A mindennapos testedzés megvalósítását szolgáló program

Társadalmunk rossz egészségügyi helyzete leképeződik iskolánkra is. Tanulóink körében egyre gyakoribb valamilyen mozgásszervi rendellenesség, s egyre több a felmentettek száma is. Ez ellen a káros folyamat ellen helyi szinten a mindennapos testedzés megvalósítását szolgáló programmal igyekszünk tenni.

Az iskolai testnevelés és sport előnybe részesítése a megoldások egyik lehetséges eszköze és színtere. Az iskolaorvos, a védőnő, a gyógytestnevelő és a testnevelő együttműködése a tanulók egészségi állapotára nézve döntő hatású.

Tagintézményeink a mindennapos testnevelést, testmozgást a Nemzeti Köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.

A mindennapos testedzésnek a testnevelés óra csak egy része. A testnevelési órákon figyelünk a sokoldalú fejlesztésre:

- a keringési- és légző szervrendszer megfelelő terhelésére
- szerepel gimnasztika, a helyes testtartás elérését szolgáló gyakorlatok
- képességfejlesztés, motorikus képességek mérése
- játék, ami élményt és örömet ad a tanulóknak
- az órákon megpróbáljuk elérni, hogy a mozgás személyiségfejlesztő hatása is érvényesüljön

Tanórák keretében is nyújtunk szabadidős tevékenységet. Ahol lehetőség van rá dupla testnevelés órát szervezünk. Ezek lehetőséget adnak más sportágak megismerésére illetve megkedveltetésére is. (úszás, korcsolya, teke stb.)

- Ezek mellett a diákok számára, ha igénylik lehetőséget biztosítunk tömegsport keretében a mozgásra.

A palettát színesítik még télen a sí táborok, amelyet a tanulói igények alapján, önköltséges alapon a tagintézmények igazgatók engedélyével valósulhatnak meg.

Tanulóinkat minden évben felkészítjük városi és megyei versenyekre, különböző vetélkedőkre mind csapat, mind egyéni sportágakban. Emellett rendészeti versenyeken és katonai erőpróbakon fejleszthetik kitartásukat és erejüket.

Minden tagintézményünkben rendszeresek az ún. Házibajnokságok, tanár-diák mérkőzések. Ezek szintén a mozgásra ösztönzik a tanulókat.

2.4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A közösség olyan együttműködésre szerveződött emberi csoport, amelyet a közös érdek, közös cél, közös értékrend és közös tudat tart össze. Fontos az együttes élmény ereje, mert a közös szokások révén kialakult elvárások lesznek a szabályozók. Az igazi tanulói és más emberi közösség a legegységesebb emberi, kulturális, vallási, nemzeti és szociális értékek hordozója, közvetítője, amely messzemenően figyelembe veszi a közösség tagjainak egyéni sajátosságait.

Célja: A közösség segítse az egyének fejlődését, képességeinek kibontakozását úgy, hogy azok egyéni lehetőségeik maximumára jussanak el.

A közösségi nevelés területei: a család, az iskola, az iskolán kívüli közösségek.

Az iskola keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- a tanítási órák,
- a tanítási órán kívüli egyéb iskolai foglalkozások,
- a diákok által szervezett, tanórán kívüli iskolai foglalkozások (lásd. diákönkormányzati munka),
- a szabadidős tevékenység

Fontos az oktatás és a szabadidős tevékenység gondosan megtervezett, átgondolt munkamegosztása, amely az egymásra épülés teljes rendszerét jelenti. Az iskolai szabadidős tevékenység jó teret biztosít a közösségfejlesztő munkának.

A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

A közösségfejlesztés egyik legfontosabb színtere az osztály. Mivel a tanuló életének jelentős idejét ebben a közösségben tölti, nagyon meghatározó számára annak légköre, szellemisége, hatása, a tanulók egymás között kialakuló kapcsolatrendszere. A középiskolai osztályközösség az ekkorra már elég jól kialakuló eltérő szokásokkal, szerteágazó alapismeretekkel, különböző szemléletmóddal rendelkező tanulók közössége. Az osztály közösségi munka szervezésében, irányításában kulcsszerep jut az osztályfőnöknek. Az osztályfőnök tevékenységét az osztály diákbizottsága segíti. Fontos az osztály közös céljainak és szilárd közös értékrendjének meghatározása és elfogadtatása. A közös cselekvés színterei a közös célokból és feladatokból részben következnek, részben pedig az osztályok maguk határozzák meg.

Az osztályközösség az alábbi feladatokban játszhat meghatározó szerepet:

- minden egyes tanuló pozitív irányú befolyásolása,
- az egyéni értékek felismerése,
- egymás tiszteletben tartása,
- egymás kölcsönös segítése a tanulásban, az egyéni beilleszkedési problémákban,
- a mások gondjainak felismerése, problémáik megoldásában történő segítése,
- a másság elfogadása, tolerancia.

Megvalósítása során kooperatív munkaszervezést, projekt munkát alkalmazunk.

A tanítási órán kívüli közösségfejlesztés feladatai:

Pedagógiai munkánk hagyománya, hogy az iskolát olyan nevelő műhellyé alakította, amely képes betölteni szerepét nemcsak az általános társadalmi elvárásoknak megfelelően, de a szűkebb környezet életében is. Tanulóink elfogadták azt az erkölcsi követelményt, hogy tanulmányi munkájukat a közvetlen egyéni érdeken túlmenően, az iskola jó hírnevének és társadalmi megbecsülésének gyarapításáért is legjobb tudásuk szerint végzik.

Pedagógusaink és tanulóink képességeik és adottságaik szerint részt vállalnak a közéletből, tisztában vannak azzal a szereppel, amit az adott tagintézmény a város és környéke kulturális életében betölt. Hagyománnyá vált az iskolához tartozás értékének tudata, az érettségi, a szakmai vizsga után a tevékeny kapcsolattartás az alma materrel.

A sportfoglalkozások, a szakkörök, a témahetekhez kapcsolódó egyéb foglalkozások, a színház-, mozi- és múzeumlátogatások, a szakmai és osztálykirándulások is alakítják a közösséget.

A közösségfejlesztés egyéb hagyományos színterei, rendezvényei tagintézményenként változnak: az iskolai ünnepélyek, a Gólyaavató, a Nyílt nap, a Diáknap, a Szalagavató, a Ballagás, a tagintézmények névadójához kötődő megemlékezések az iskolai élet szerves, közösségformáló eseményei.

A diákönkormányzati munka közösségfejlesztő feladatai:

A szervezett diákélet fontos kerete annak, hogy a tanulók megismerjék a demokratikus társadalom értékeit, az állampolgári jogokat és kötelességeket, ezek gyakorlásában tapasztalatot szerezzenek, fejlődjön kommunikációs és együttműködési készségük. Az iskola számára pedig fontos eszköz ahhoz, hogy a diákoknak, mint iskolahasználóknak az igényeit és véleményét megismerje, saját munkájának elemzésekor ezeket a tapasztalatokat számításba vegye, az iskolafejlesztő munkájában felhasználja.

A kommunikációs kultúra fejlesztésének, a demokratikus joggyakorlás megtanulásának legfőbb színtere a diákönkormányzat.

Az osztályközösségek diákképviselő(ke)t választanak, és az így delegált tagok vesznek részt a Diákönkormányzat saját munkatervében meghatározott üléseken. A Diákönkormányzat javaslatot tesz többek között szakkörök szervezésére, szabadidős programokra, a diákönkormányzat által felhasználható tanítás nélküli munkanap programjára, az iskolai élet demokratikusabbá tételére.

A diákönkormányzat munkáját az intézményvezető által kijelölt pedagógus segíti, akinek feladata, hogy a nevelő-oktató munka még hatékonyabbá váljon az alábbi területeken:

- helyi hagyományok ápolása,
- a tanulói öntevékenységek, önállóság, felelősségérzet fejlesztése,
- a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezése és megvalósítása, minél több program megszervezése.

A tanulók szervezett véleménynyilvánításának és tájékoztatásának legfontosabb fóruma a diákközgyűlés, amelyet évenként legalább egy alkalommal össze kell hívni. Megtartásának idejét a tanév helyi rendje tartalmazza. Az évi rendes diákközgyűlésen a Diákönkormányzat és az iskola képviselője beszámol az előző diákközgyűlés óta eltelt időszak munkájáról, különösen a tanulói jogok

helyzetéről és érvényesüléséről. A diákközgyűlésen a tanulók az iskola életét érintő ügyekben kérdéseket intézhetnek a Diákönkormányzat, illetve az iskola vezetéséhez.

A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

A szakkörök, a színház-, mozi- és múzeumlátogatások, a szakmai és osztálykirándulások, sportolási lehetőségek kihasználása is alakítják a közösséget.

Céljaink eléréséhez szoros együttműködésre van szükség diákok, szülők, nevelőtestületek és a centrum között, melyet alapvetően az iskolaigazgatók és az osztályfőnökök koordinálnak élve a kapcsolattartás különböző formáival. Alapvető célunk, hogy az iskolai élet minden szereplője magáénak érezze az intézményt.

Közösségépítő és közösségfejlesztő hagyományainkat minden iskolánkban támogatnunk kell.

2.5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése.

Az iskola pedagógusai felkészültségük és tudásuk legmagasabb szintjén végzik az oktató-nevelő tevékenységet a szakközépiskolában, szakközépiskolában és kollégiumban a Köznevelési törvény, a NAT, a szaktárgyi kerettantervek és iskolánk alapidokumentumaiban rögzítettek alapelvek, célok és feladatok betartása mentén. Minden nevelő és oktató köteles szakmailag és pedagógiaiilag folyamatosan képezni magát a korszerű nevelés és oktatás biztosítása érdekében. Az oktató-nevelőmunka folyamán fontos az intézmény, a fenntartó, a tanulók, szülők, intézményi partnerek-leendő munkaadók érdekeit szem előtt tartani.

2.5.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

a/ A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, a tanulók személyiségének optimális fejlesztése és a szakmai/szaktárgyi tudás közvetítése a tanulók felé;

b/ az intézmény általános működési feladatainak ellátása: kötelező adminisztrációs feladatok ellátása, ügyeleti tevékenység, tanórán kívüli programok törvényi előírásoknak megfelelő szervezése, lebonyolítása;

c/ minden pedagógus alapvető munkaköri kötelessége az iskolai munka zavartalanságát, eredményességét, a pedagógiai programokban rögzített célok elérését biztosító feladatok teljesítése:

- a tantervekben rögzítettek szerint elkészített éves tanmenetek szerinti oktató munka végrehajtása; a tanulók munkájának rendszeres ellenőrzése, értékelése
- a pedagógusokra érvényes írott és íratlan etikai elvárások betartása; személyes példamutatás
- a pedagógiai tevékenység maradéktalan ellátásához szükséges feladatok vállalása; az iskola vezetői által meghatározott feladatok /pl.: helyettesítés, ügyelet/; teljesítése
- az intézményt érintő problémák, konfliktusok (tanár-diák; munkatársi; vezető-beosztott; szülő-nevelő) mindenkor helyes kezelése
- a tanulók testi épségének és lelki egészségének óvása, az egészséges életmódra nevelés
- közreműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A pedagógusokkal szembeni elvárások:

- Sikerorientáltság, kreativitás.
- Biztos szakmai ismeretek.
- A tudás minőségével, a végzett munkával megszerzett tekintély.
- Példamutatás, empátia.
- Kapcsolat a közösséggel és más nevelési tényezőkkel.
- Összehangolt munkavégzés.
- A tanulók kompetenciáinak fejlesztése.
- Újfajta tanulásszervezési eljárások és értékelési módok alkalmazása.
- Folyamatos önképzés.

2.5.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízta meg minden tanév elején.

Az osztályfőnöki munka:

Az osztályfőnök olyan pedagógiai kompetenciával rendelkező szakember, akinek erkölcsi és jogi felelősséget kell vállalnia valamennyi rábízott tanulóért. Nevelő munkáját a tanuló egyéni fejlődéséhez, tempójához és szociális háttéréhez igazítja, tiszteletbe tartva az egyes tanulók emberi méltóságát és az esélyegyenlőség érvényesülését. Tartja a kapcsolatot az osztályában tanító pedagógusokkal, és a tanulók szüleivel.

Az osztályfőnök folyamatosan képviseli az iskola terveit és törekvéseit tanítványaik és a szülők körében, információkat ad és kap, bevonja a gyerekeket és a szüleiket az iskolai programokba, képviseli a tanulók érdekeit, gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Folyamatosan keresi azokat a megoldásokat, módszereket, eszközöket, amelyek hatékonyan alkalmazhatóak a beilleszkedési nehézségekkel küzdő, deviáns, az agresszív tanulókkal kapcsolatos problémák kezelésére, a tanulók jogainak védelmére, a személyiség- és közösségfejlesztésre, illetve a hatékony egészség- és környezeti nevelésre. Ezek során együttműködik gyermek- és ifjúságvédelmi szakemberekkel, szervezetekkel.

Az osztályfőnök feladatai, hatásköre:

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Kiemelt feladata tanulói személyiségének sokoldalú, alapos megismerése, differenciált fejlesztése, a tanulók beilleszkedésének elősegítése, szociokulturális háttérük megismerése,
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Nyomon követi a tanulók fejlődését, tevékenységeit, konfliktusait, magatartási és szorgalmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel. Szülői értekezletet tart.

- Képviseleti osztálya érdekeit az iskolai fórumokon.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít.
- Koordinálja az osztály szabadidős foglalkozásait, tanórán kívüli programjait.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Az osztályközösség közösségi életének irányítója, feladata az öntevékenységük, önkormányzati képességük fejlesztése.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.
- Év elején az első osztályfőnöki órán megismerteti a tanulókkal a házirendet, felhívja a figyelmet az esetleges változásokra. Folyamatosan ügyel a házirendben foglalt betartására, különösen a késésekre és a hiányzásokra.
- Tisztában van az iskola által preferált alapértékek erkölcsi normák és házirendi elvárások fejlettségi szintjével osztálya tanulóinál.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével, együttműködik a gyermekvédelmi szakemberekkel.
- Figyeli az igazolt és igazolatlan hiányzásokat, és az érvényben lévő törvényi előírások szerint értesíti a szülőket, az illetékes szervezeteket és a hatóságot.
- Szükség esetén beszámolót, esetjelentést, vagy helyzetelemzést készít megadott szempontok alapján.
- Munkáját az aktuális nevelési évre elkészített tanmenet szerint végzi.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.

2.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

2.6.1. Fogalmak értelmezése, általános alapelveink:

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanulók meghatározása a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (továbbiakban: Nkt. 4. § (13) értelmében kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló (Nkt. 4. § 25.): az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi,

értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló (Nkt. 4. § 3.): az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

kiemelten tehetséges gyermek, tanuló (Nkt. 4. § 14.): az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség,

hátrányos helyzetű gyermek, tanuló (Gyvt. 67/A.§ (1): az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló (Gyvt. 67/A.§ (2)

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló

a köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 4. § 37. pontjában meghatározott (lemorzsolódással veszélyeztetett az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat, és esetében komplex, rendszerszintű pedagógiai intézkedések alkalmazása válik szükségessé)

Általános alapelveink:

- A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal való foglalkozás, mind a hátrányok kompenzálása, a felzárkóztatás, mind a tehetséggondozás terén valamennyi nevelő feladata. A különleges bánásmódot igénylő tanulókkal való foglalkozás pedig empátiát, elfogadó, együtt érző magatartást igényel az intézményben nevelő-oktató munkát végző pedagógusoktól.
- Egyetlen tanuló sem kerülhet hátrányos helyzetbe származása, bőrszíne, vallása, nemzeti vagy etnikai hovatartozása, ill. bármilyen más oknál fogva.
- Minden tanuló számára biztosítani kell a fejlődéséhez szükséges feltételeket, biztosítani kell a családi, vagyoni helyzetből fakadó hátrányok leküzdését, a tanuló képességeinek, tehetségének kibontakoztatását.
- Az iskoláknak rendszeresen kapcsolatot kell tartani a szülőkkel, családokkal stb.
- Biztosítani és segíteni kell a tanulói szervezetek, a diákönkormányzat létrejöttét és működését, továbbá együttműködését a többi diák-önkormányzati szervezettel,
- Biztosítani kell, hogy a tanulók megismerjék jogaikat, és véleményt nyilváníthassanak az őket érintő kérdésekben.
- A tanuló számára biztosítani kell, hogy nevelése és oktatása biztonságos és egészséges környezetben folyjon, iskolai tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.
- A tanuló személyiségi jogait tiszteletben kell tartani. A pedagógust, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat, továbbá azt, aki közreműködik a gyermek, tanuló felügyeletének az ellátásában, hivatásánál fogva, harmadik személyekkel szemben, titoktartási kötelezettség terheli, a gyermekkel, a tanulóval és családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a gyermekkel, tanulóval, szülővel való kapcsolattartás során szerzett tudomást.
- Az iskoláknak együtt kell működni a gyermekvédelemmel foglalkozó más hatóságokkal, szervezetekkel, személyekkel annak érdekében, hogy elősegítse a gyermek családban történő nevelkedését, a veszélyeztetettség megelőzését és megszüntetését.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység közé tartozik a szenvedélybetegségek megelőzésére irányuló tevékenység is. Az iskoláknak együtt kell működni a szakterületen tevékenységet végző hatóságokkal, szervezetekkel, egyéb személyekkel.

Iskoláink tanulói összetétele szükségessé teszi a fokozott törődést, az együtt haladást.

A tanulók nem egyformák, célunk megadni a lehetőséget hogy egyéni tulajdonságaiknak, képességeiknek megfelelően érhessék el az ismeretszerzési és neveltségi szintet.

2.6.2. A sajátos nevelési igényű tanulók összefüggő pedagógiai tevékenység

A sajátos nevelési igényű tanulók (SNI) integrációjára vonatkozó különleges nevelési-oktatási tartalmakat magába foglaló speciális nevelési-oktatási programokat az oktatásért felelős miniszter adja ki, melyeket a tagintézmények a helyi tantervükbe külön beépítenek. (Mellékletek)

Általános feladatunk a sajátos nevelési igényű tanulóknál a szakértői bizottságokkal való kapcsolat felvétele, szakvélemény, vizsgálat és/vagy felülvizsgálat kérése.

A tanulók fejlesztése a törvényben rendelkezésre álló időkeretek (habilitációs és rehabilitációs órakeret) és csoportszervezési előírások figyelembe vételével, speciális szakemberek igénybevételével folyik. (A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 32/2012. (X. 8.) EMMI-rendelet 2. sz. mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján szervezzük meg). Intézményünk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények segítségét. A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum biztosítja a sajátos nevelési igényű tanulók rehabilitációs-rehabilitációs célú ellátását, melyhez részben az utazó gyógypedagógusi hálózaton, részben pedig saját állományában alkalmazott gyógypedagógusokon keresztül biztosítja a szakirányú végzettségű szakember alkalmazását a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján integráltan oktatható mozgásszervi, érzékszervi vagy beszédfigyafogatókos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő tanulók esetében.

Az ellátás közös elvei:

- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása olyan speciális együttműködésen alapuló szervezett, tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók igényeitől függő eljárások, időkeretek, módszerek, terápiák alkalmazását teszik szükségessé.
- A sajátos nevelés igényű általános iskolás tanulók nappali rendszerű integrált nevelése, oktatása 9-12. évfolyamon, számukra a köznevelési törvény biztosítja a különleges bánásmóddhoz, a speciális foglalkozáshoz való jogot, mely az intézményünk számára kötelezettséget jelent,
- A tanulónak egyéni szükségleteik szerint megfelelő feltételeket biztosítunk a tanulási esélyegyenlőségük megteremtéséhez, hátrányaik leküzdéséhez biztosítjuk az egyéni adottságok képességek szerinti tanulás lehetőségét, kialakítjuk az egyéni adottságok figyelembevételével az önálló tanulás képességét reális önismeret kialakításával,
- Segítjük a megfelelő továbbtanulási irány, pálya, ill. szakma kiválasztását a kommunikációs kultúra elsajátításával kialakítjuk a világban való eligazodás képességét,
- Fontos az érzelmi, akarati életük formálása segíteni kell tanulóinkat egyéni képességeinek kibontakoztatására a kudarc a másság elviselésére, feldolgozására is meg kell tanítani tanulóinkat,
- A szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás, szükség szerint bevonásuk a terápiába, partnerként való bevonásuk, kapcsolattartás volt tanítványainkkal, életútjuk példaként való állítása társaik számára,
- Törekszünk a folyamatos kapcsolattartásra, együttműködésre a területileg illetékes pedagógiai szakszolgálatokkal.

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei:

Az irányelv célja, hogy az sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermeknél. Az oktatás piacosodik, gazdasági versenytényezővé válik. A piaci igények versenyképes tudást követelnek. Elvárás, hogy a gyermekekben társadalmilag hasznos képességek alakuljanak ki.

Az iskolának, a pedagógusoknak egyaránt alkalmazkodnia kell ezekhez az igényekhez, folyamatos megújulásra készen, állandóan fejlesztve a szülők, tanulók, ill. fenntartó igényeit, elvárásait. A Nemzeti Köznevelési Törvényben meghatározott fejlesztési feladatok az SNI tanulókra is érvényesek, így az iskolák alaptevékenységének szerves része.

A különleges tevékenységet meghatározó tényezők:

- a fogyatékoság típusa, súlyossága,
- a tanuló képességei, a kognitív funkció meglévő ismeretei,
- a társadalmi integráció kívánalmainak figyelembe vétele,
- a rehabilitációs- rehabilitációs szemlélet érvényesülése,
- a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása,
- alkalmazkodás a sajátos nevelési igény típusához, súlyosságához,
- nyitott tanítási-tanulási folyamat,
- a tanítási- tanulási programba való beépülés,
- a tantárgyak programjaiba való beépülés,
- egyéni fejlesztési tervek,
- a tanítási órákba beépülő fejlesztő tevékenységek
- állandó, folyamatos konzultáció
- megfelelő kompetenciákkal rendelkező pedagógus alkalmazása (elfogadás, empátia, tolerancia stb.)

Kiemelt feladatok:

- tanév elején végzett pedagógia mérésekkel ki kell szűrni, hogy kik, azok a tanulók, akik tanulási kudarcban szenvednek /évisméltés, alulteljesítés/
- fel kell tárni a kudarc okait /szükség szerint igénybe kell venni a pedagógiai szakszolgálatok segítségét/
- szükség szerint élni kell a lassítás eszközeivel, hogy kialakuljanak azok a képességek, amelyek birtokában a többi évfolyamot évisméltés nélkül el tudja végezni a tanuló
- a tanítási órán az eltérő képességekhez alkalmazkodó óravezetést kell tervezni
- törekedni kell a megértést, ill. bevést segítő szemléltető eszközök alkalmazására, és arra, hogy megfelelő házi feladatot kapjon a tanuló, külön ki kell jelölni évfolyamonként a minimum tananyagot, amely a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges a törvényben meghatározott órakeretek kiszámítása évfolyamonként a szakértői véleményben megfogalmazott javaslatok figyelembevételével,
- a szakértői véleményben foglaltak igazgatói határozatban való betartása /mentességek, részleges mentességek, magántanulói státusz/,
- a tantárgyi felmentések, javaslatok méltányos elbírálása
- a szülőkkel való kapcsolat fontossága az együttműködés elveinek figyelembe vételével,
- a tanulás kötelesség, a tanulás igényesség fogalmainak kialakítása,
- a szép helyes magyar beszéd igényének kialakítása, a trágár beszéd kerülése.

A feladatokhoz kapcsolódó kiemelt pedagógiai tennivalók:

- fejlesztő eljárások alkalmazása az egyéni bánásmód elveinek figyelembe vételével,
- kompenzáló nevelés,
- differenciálás,
- fejlesztés,
- prevenció,
- reedukáció,
- elzárkóztatás,
- speciális gyógypedagógiai módszerek, fejlesztő eljárások alkalmazása,
- speciális logopédiai módszerek, fejlesztő eljárások alkalmazása,
- a gyerekek alapos megismerése,
- okok feltárása,
- egyéni fejlesztési tervek, egyénre szabott haladási ütem megtervezése,
- a részképessegek hiányainak figyelembevétele, a meglévők erősítése, a kompenzálás elveinek alkalmazása,
- szociális kompetencia állandó fejlesztése a másság elfogadtatása, empátia, önismeret, reális énkép kialakítása,
- interperszonális kapcsolatok fejlesztése,
- másodlagos magatartászavarok megelőzése, meglévők enyhítése,
- figyelem fejlesztés,
- nyelvi kreativitás fejlesztése – szövegértés, szókincs, grammatikai ismeretek, olvasási készség fejlesztése,
- beszédhibák javítása,
- anyanyelvi kompetenciák fejlesztése az adott gyermeknél a tőle elvárható legmagasabb szint elérése érdekében,
- matematikai ismeretek fejlesztése az alapműveletek készségszintű ismerete,
- a kulturális hátrányaik leküzdése.

2.6.3. A tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenység

A beilleszkedési és magatartási zavar komplex jelenség, a személyiség problémája, amelyben értelmi, érzelmi és akarati tényezők ötvöződnek. A zavar létrejötte egy folyamat eredménye, melynek kezdete többnyire a korai általános iskolás években és a családi háttérben keresendő. Az iskolai tanulási kudarcok hatására a gyermekben olyan pszichés tünetek alakulnak ki (érzelmi labilitás, szorongás, önbizalom hiánya, hiperaktivitás stb.), amelyek kedvezőtlen magatartási megnyilvánulásokat eredményeznek. Ehhez társulnak olyan szociális kapcsolati zavarok, mint például a nem megfelelő anya- gyermek kapcsolat, az ingerszegény környezet, az elhanyagolt családi háttér stb. Az egyes képességek terén jelentkező elmaradás, lassúbb fejlődés rendszerint más pszichikus folyamatokkal is kapcsolatos. Például a felidézés nehézségei többnyire az észlelés és a megfigyelés folyamatainak elégtelenségeivel is összefüggenek, ezért elképzelhetetlen egy- egy képesség elszigetelt fejlesztése. Mindig a különböző intellektuális és érzelmi tényező együttes feltárására és fejlesztésére törekszünk. A tagiskoláinkba járó gyermekek egy jelentős része szociális, műveltségi hátránnyal küzd.

Felzárkóztatásukhoz a tanórán kívüli korrepetálások, speciális, egyéni foglalkozások nyújtanak segítséget, és lehetővé teszik a hátrány minimalizálását vagy lehetőség szerinti megszüntetését. Ennek leghatékonyabb eszközei a rendszeres kapcsolattartás, beszélgetés, családlátogatások, szülői értekezletek, fogadónapok, nyílt tanítási napok. Gyakran az otthoni környezet nevelési hiányosságait is az iskolában kell pótolni. A szülők nagy része nem motivált arra, hogy gyermekét a tanulásban segítse, de még arra sem, hogy teljesítményét értékelje. Ezért kiemelt helyen kell foglalkozni a helyes tanulási szokások és képességek kialakításával, a helyes önértékeléssel.

Általános feladatunk súlyos magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő tanulóknál a szakértői bizottságokkal való kapcsolat felvétele, és szakvélemény kérése.

A szakértői bizottságok pszichológusainak javaslatai alapján, pedagógiai módszerekkel a tanuló támogatása, osztályközösségbe történő visszaillesztése, és kapcsolatainak javítása osztály- és iskolatársaival a pszichológus és a fejlesztő pedagógusok közreműködésével.

A kitűzött célok elérése érdekében folytatott tevékenység alatt mindvégig előttünk áll, hogy minden gyerek individuum. A fejlesztő munka eltér a „hagyományos” pedagógiai tevékenységtől. A fejlesztés nem felzárkóztat, hanem olyan képességeket fejleszt, melyek a gyerekek iskolai teljesítményét javítják. A képességfejlesztés a szülő beleegyezésével és aktív támogatásával végezhető. A fejlesztés tartalmilag kiterjed mindazon részterületekre, amelyeket a szakértői bizottság megjelöl (mozgás, testséma, téri orientáció, percepciófejlesztés, stb.).

Fő célunk minden tanuló számára lehetővé tenni az optimális intellektuális és érzelmi fejlődést, a testi–lelki és szociális kibontakozást, hogy belső harmóniában, önmagával és környezetével egyensúlyban éljen.

A fejlesztésbe bekerülők köre:

- Azon tanulók, akik az intelligencia szintjük alapján elvárhatóan lényegesen alacsonyabb tanulási teljesítményt mutatnak.
- A tanulási képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok (továbbiakban: szakértői bizottságok) tanulási képességvizsgálata alapján részképesség zavarokkal, tanulási nehézséggel, illetve másodlagosan kialakuló magatartási zavarokkal küzdenek.

Szervezeti formái:

- Egyéni fejlesztés (1-3 fő), felzárkóztatás
- Kiscsoportos fejlesztés (4- 6 fő), a szakvéleményben illetve a szakértői véleményben rögzített óraszámok szerint.

A fejlesztés célja:

Pozitív énkép, jó kommunikációs képesség

Idegrendszer fejlődésének biztosítása

Mozgásfejlődés

Érzelmi élet fejlődése

Beszéd fejlődése

Érzékszervek fejlődése

Prevenció, reedukáció

Részképesség zavarok megszüntetése

Figyelem-, viselkedési-, tanulási zavarok csökkentése

Égészséges működéssel való ellensúlyozás (korrekció, kompenzálás)

Ismeretek bővítése

Iskolai szerepeknek, elvárásoknak való megfelelés.

Módszerek

Életkori sajátosságokhoz alkalmazkodóan, lehetőség szerint élményszerűen, az érzelmi motivációra építve kerülnek kialakításra a fejlesztő terápiák, a szakértői véleményben meghatározott fő fejlesztési területek alapján.

A felzárkóztatásra szoruló tanulókkal való foglalkozást differenciáltan, illetve kiscsoportos foglalkozások keretében oldjuk meg.

A felzárkóztatás célja:

- *A környezeti hátrányok kompenzálása, az osztály, illetve az iskolai közösségbe való bekapcsolódás és továbbhaladás lehetőségének biztosítása, az esélyegyenlőség megteremtése.*
- *Készségek, képességek fejlesztése.*
- *A napi tanulás feltételeinek biztosítása, a korrekciós tevékenység és a korrepetálás révén a napi lépéstartás megszervezése, az eredményes tanulási folyamat megszervezése.*
- *Valamely rész-képesség területén megnyilvánuló hátrány kompenzálása.*
- *Viselkedési szokások kialakítása, változtatása, gyakorlati alkalmazása, az általános emberi normák, valamint az iskolai házirend szellemében.*
- *Pályára irányítás, pályaválasztás, a beiskolázás segítése.*

2.6.4. A tehetséggondozás pedagógiai tevékenysége

Tehetségen azt a velünk született, adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos, vagy több területén az átlagosat túlhaladó teljesítményt tud létrehozni, így pedagógusainktól a kiemelt figyelmet igénylő tanulóink másik nagy területe a tehetséggondozás. Tehetségük tekintetében kiemelkedő tanulóinkkal a tanórák keretében csoportbontásban, differenciáltan vagy külön foglalkozásokon, szakkörökön, délutáni program keretében, esetleg mentorprogramban kell foglalkoznunk. A tehetség kibontakozása mindig fejlesztő munka eredménye. Minél több lehetőséget kell adnunk tanulóinknak az érvényesülésre OSZTV-n, OKTV-n, Szakmasztárja versenyen, országos és regionális versenyeken, hogy bizonyíthassák átlagfeletti tudásukat. Segítenünk kell előrehaladásukat, továbbtanulási lehetőségeiket.

Minden pedagógus, de elsősorban a szaktanár, szakoktató és osztályfőnök feladata, hogy felhívja a figyelmet tehetséges tanítványainkra, hogy megfelelően gondoskodhassunk fejlesztésükről.

E tevékenység kiterjed a tanórai és tanórán kívüli területekre egyaránt, és a legszorosabb együttműködést igényli a családdal és a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel és szakemberekkel. A gyakorlati oktatásban különleges tehetséget felmutató tanulók fejlesztése a gyakorlati képzésben részt vevő gazdálkodó szervezetekkel való együttműködés keretében folyik. A tehetséggondozás módszereiben célirányos tanulás-szervezési eljárásokat alkalmazunk, ösztönözzük a pedagógusok szakirányú továbbképzéseit (tanulásmódszertan, tehetségdiagnosztika).

A személyes beszélgetések, a biztatás, a jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése mellett szükség esetén a kiugró tehetségek megfelelő fejlesztéséről a megyei pedagógiai szakszolgálat szakembereit is igénybe vesszük.

A tehetséggondozás lehetséges szervezeti formái, pedagógiai feladatai:

- *Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése. A tanítási órán differenciált feladatok biztosítása. Csoportbontásnál fontos a viszonylagos homogenitás, hogy a tehetséges gyermekek a velük versenyképes kortárstanulókkal ismételtlen összemérhessék képességeiket, erejüket. Megvalósulhat a tantervdúsítás, tananyag gazdagítás. Egyes anyagrészekkel elmélyültebben foglalkozhatnak, gazdagíthatják a követelményrendszert, projektet készíthetnek, gyűjtő- és kutatómunkát végezhetnek,*
- *Bemeneti mérések, különös tekintettel a motivációra, tehetség-nyilvántartás,*
- *Emelt óraszámú tantárgyak tanítása,*
- *Emelt szintű érettségire felkészítés,*
- *Felkészítés a felsőfokú továbbtanulásra, ennek irányítása, segítése, felvételi előkészítő foglalkozások szervezése,*
- *Szakkörök, klubok tehetséggondozó programok (szakkörök, művészeti foglalkozások, dráma, vizuális kultúra, szakmai diákkörök),*
- *Iskolai sportkör,*
- *Pályázatok tehetséggondozó, fejlesztő foglalkozások, felkészítés pályázatokon való részvételre,*
- *Képzőművészeti kiállítások,*
- *Tanulmányi, szakmai és sport versenyekre felkészítés Részvétel a Szakma Kiváló Tanulója (SZKTV - Szakma Sztár Verseny) és a Szakmai Érettségi Tantárgyi Versenyen (OSZTV). A tantárgyakhoz köthető, szakmai, sport, művészeti és komplex versenyek megszervezése, és azokon való részvétel intézményi, illetve területi szinten.*
- *A versenyek részletes felsorolása az éves munkatervben jelenik meg.*
- *Vetélkedők, iskolai rendezvények*
- *Szervezett kedvezményes áru színház, - illetve hangverseny-látogatások (diákbérlet)*
- *Szaktáborok, sporttáborok, vándortáborok, nyelvi táborok, stb.*

A tanulmányi, a szakmai és az egyéb versenyeken sikereket elért tanulók tanév végén főigazgatói/igazgatói elismerésben, jutalomban részesülnek.

2.6.5. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanulókkal kapcsolatos pedagógiai feladatok

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység irányításáról, illetve felügyeletéről a tagintézmények igazgatóhelyettese, az ifjúságvédelmi felelős tanár és az osztályfőnök gondoskodik. A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum kijelölt tagiskoláinak sajátos képzési formája a Szakképzési HÍD program. Ez a program azoknak biztosítja a szakmai ismeretek elsajátítását, akik túlnyomórészt alapvégzettség nélkül kerültek ki az általános iskolából, még az általános iskola nyolc osztályát sem tudták sikerrel zárni. Ennek hiányában további tanulmányok folytatására más lehetőségük nincs. Az érintett tanulók,

szociokulturális hátrányuk visszaszorítása érdekében az alábbi módokon kaphatnak segítséget, támogatást:

- szükség esetén felzárkóztató foglalkozások szervezése vagy az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás, egyéni fejlesztési terv alapján
- pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadás, a szülő(k) bevonásával
- kulturális programokon való részvételük támogatása

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos tevékenységeink:

- A HH és HHH tanulók nyilvántartása osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős, nevelési igazgatóhelyettes feladata. A hátrány meghatározása (kérdőív, személyes beszélgetés a tanulóval és a szülővel, a szociokulturális háttér felmérése).
- Ifjúságvédelmi felelősök tevékenysége a nyilvántartás mellett a szociális és hatósági intézményhálózattal való kapcsolattartást is biztosítja.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős együttműködik az iskolák minden érintett pedagógusával, a diákönkormányzattal, tagja az osztályfőnöki munkaközösségnek és kapcsolatot tart az egészség- és környezeti neveléssel is foglalkozó munkaközösségekkel. Segítséget nyújt a kortárs segítő hálózat kiépítéséhez és a segítők koordinálásához.
- A nevelőtestület - mint jelzőrendszer – működtetése
- A HH és HHH tanulók felmérése, regisztrálása, a HHH tanuló szülőjének nyilatkozat adatlap átadása
- Esetmegbeszélő konzultációk a szülő(k) bevonásával osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős, nevelési igazgatóhelyettes, szülő(k). Családlátogatás osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős Veszélyeztető okok fennállása esetén a gyermekjóléti szolgálat értesítése (esetjelzés), bevonása
- A szükségesnek ítélt tevékenységi formák megtervezése a tanévre
- Szükség esetén az iskolaorvos, illetve a védőnő tájékoztatása
- A szociális hátrányok enyhítését célzó feladatok illetve tevékenységek meghatározása.
- Az elért eredmények félévente történő értékelése, tanév végi beszámoló a tanév során elvégzett feladatokról.

Iskoláink a nevelési tanácsadóval, és a gyermekjóléti szolgálattal az alábbi területeken működnek együtt:

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- Ingyenes tankönyv biztosítása a jogszabályi kereteknek megfelelően.
- Felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások a szakértői vélemények alapján készült intézményvezetői határozatok alapján.
- A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai.
- Pályaorientáció.
- A szülőkkel való együttműködés.
- A szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.
- A szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

- A hátrányos helyzetű tanulók iskolai előmenetelét segítő pályázatok, illetve egyéb lehetőségek figyelemmel kísérése

2.6.6. A lemorzsolódással veszélyeztetett az a tanulókkal kapcsolatos feladatok

A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókra vonatkozóan a tagintézményekben statisztikai adatgyűjtés történik, évente két alkalommal az Nkt. vhr. 26/A. § (2) bekezdésében foglaltak alapján az érintett nevelési-oktatási intézmény a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók adatait, valamint az alkalmazott intézkedéseket feladatellátási helyenként összesített formában, évfolyamonkénti és tantárgyankénti bontásban évente két alkalommal, az adott tanév első félévére vonatkozóan február 10-éig, az adott tanév második félévére vonatkozóan június 30-áig továbbítja az Oktatási Hivatal számára.

2.6.7. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Az iskolák vezetőjének kiemelt felelősségi területe az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezése és ellátása, a gyermekvédelmi jelzőrendszer köznevelési intézményhez kapcsolódó feladatai koordinálása. A pedagógusok esetében szakmai kötelezettség a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmény megelőzésében, feltárásában, megszüntetésben való részvétel, minden pedagógus köteles a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében minden lehetséges erőfeszítés megtételére: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő - és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.

Célunk, hogy a gyermekvédelem szükségessége a nevelési-oktatási intézményeinkben kiemelt szerepet kapjon, mivel a pedagógusok egyre növekvő számban találkoznak olyan diákokkal, akik családjá komoly krízisekkel küzd, növekszik az érzelmileg elhanyagolt gyerekek száma, így egyre erősödő elvárásként fogalmazódik meg, hogy a nevelő-oktató pedagógusok képesek legyenek az életvezetési és családi problémákkal küszködő gyerekek és fiatalok gondjainak, nehézségeinek felismerésére, megértésére, a tanulók támogató fejlesztésére, valamint preventív programok szervezésére.

Az iskolák gyermekvédelmi feladatait hatáskörük alapján két nagyobb típusban határozzuk meg:

1. Mindenkire kiterjedő általános gyermekvédelmi feladatokat, melyben felmerülő feladatok, problémák ellátásában, megoldásában minden szakalkalmazott érintett.
2. Célcsoportra (elsősorban a hátrányos és veszélyeztetett gyerekekre) irányuló feladatokat az alábbiak szerint részletezett módon:

<i>Általános – mindenkire kiterjedő</i>	<i>Speciális – célcsoportra irányuló</i>
Tankötelezettség biztosítása	Feltárás (hátrányos és veszélyeztetett helyzetű és sajátos nevelési igényű gyerekek)
Egészségnevelés	Családlátogatás (problémafeltáró jelleggel)
Drogmegelőzés	Foglalkozások (felzárkóztatás, fejlesztések)
Bűnmegelőzés	Közvetítő tevékenység: pedagógiai szakszolgálati ellátás igénybevétele
Szabadidős programok szervezése	Gyermekjóléti szolgáltatás igénybevétele

Hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek szűrése	Gyermekvédelmi szakellátás igénybevétele
Információs szolgáltatás	

A pedagógiai programunkban törekszünk, hogy a helyi, intézményi sajátosságok is helyet kapjanak. Az gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységet a tagintézményre vonatkozóan a tagintézmény-vezető igazgató felkérésére a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős éves munkaterv alapján, az osztályfőnökökkel, a szülői közösséggel és a diákönkormányzattal együttműködve végzi. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök irányításával és az osztályfőnökök közreműködésével minden tanév kezdetén fel kell mérnünk a tanulók helyzetét és a felmerülő változásokat. A gyermekvédelmi feladatok megoldásához szükség szerint, a szülővel történő egyeztetés után igényeljük minden illetékes külső intézmény, szervezet együttműködését. Az iskolákban folyó gyermek és ifjúságvédelem alapvető célja a prevenció.

Kiemelt feladatok:

A feltárt káros hatások megelőzése, illetve ellensúlyozása pedagógiai eszközökkel:

- többszöri családlátogatás, nevelési segítség, életvezetési tanácsadás,
- fejlesztő, felzárkóztató iskolai program,
- a tanulók nevelési tanácsadóhoz irányítása,
- javaslat egészségügyi ellátás igénybevételére, szükség esetén ideggondozói szakrendelésre, vizsgálatra,
- rendszeres gyermek- és ifjúságvédelmi támogatás, illetve természetbeni juttatás iránti kérelemre javaslat,
- javaslat a tanulók kollégiumi ellátására

Abban az esetben, ha a veszélyeztető körülmények, illetve a már kialakult veszélyeztetettséget nem lehet intézményi feladat és hatáskörben, pedagógiai eszközökkel megoldani, akkor elsősorban a területileg illetékes gyermekjóléti szolgálat fele kell jelzéssel fordulnia. Az iskolák a gyermekjóléti szolgálattal tevékenységüket összehangolva kötelesek együttműködni, különösen:

- a pedagógiai jellemzés valamint a környezettanulmány alapján készített gondozási terv megvalósításában,
- a havonkénti illetve szükség szerinti eszmegbeszélésen történő részvétellel,
- a legalább félévente készítendő helyzetértékelés megismertetésével, melyben a gondozás eredményességét rögzítik.

A feladatokhoz rendelt általános tevékenységek:

- Ifjúságvédelmi felelősök tevékenysége a nyilvántartás mellett a szociális és hatósági intézményhálózattal való kapcsolattartást is biztosítja.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős együttműködik az iskola minden érintett pedagógusával, a diákönkormányzattal, tagja az osztályfőnöki munkaközösségnek és kapcsolatot tart az egészség- és környezeti neveléssel is foglalkozó munkaközösségekkel. Segítséget nyújt a kortárs segítő hálózat kiépítéséhez és a segítők koordinálásához.

- Iskolánk a nevelési tanácsadóval, és a gyermekjóléti szolgálattal az alábbi területeken működik együtt:
- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- Ingyenes tankönyv biztosítása a jogszabályi kereteknek megfelelően.
- Felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások a szakértői vélemények alapján készült intézményvezetői határozatok alapján.
- A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai.
- Pályaorientáció.
- A szülőkkel való együttműködés.
- A szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.
- A szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

Az iskolák helyi tantervük, képzési specialitásaik, élet és munkarendjük segítségével igyekeznek megmutatni a helyes életviteli szokásokat, s azok gyakoroltatásában az iskola szabadidős tevékenységeivel is részt vállalni. Az első és meghatározó tényező a prevenció. Pedagógiai eszköztárunkat képezi a színes közösségi élet szervezése is, ami hatékonyan segíti mind a prevenciót, mind a szocializációt.

A prevencióban résztvevő szakemberek: - osztályfőnökök, - szaktanárok, - iskolaorvos, - védőnő, - gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, - Pedagógiai Szakszolgálatok - Rendőrség Ifjúságvédelmi Osztálya.

A prevenciót szolgáló programok: - előadások, tájékoztatók, filmvetítés, drog és bűnmegelőzési programok, - részvétel az ÁNTSZ mentálhigiénás programjában, - versenyek, pályázatok, - képességfejlesztő foglalkozások Szociális támogatás - étkezési- és tankönyv támogatás biztosítása, - tábori, kirándulási hozzájárulás, - egyéb támogatás (ruha, taneszköz, stb.)

2.7. A tanulónak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendjét

A diákönkormányzat az iskola diákjainak érdekvédelmi és jogérvényesítő szervezete. A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatói intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben. A diákönkormányzat saját szervezeti és működési szabályzata szerint működik. Jogait a hatályos jogszabályok, joggyakorlásának módját saját szervezeti szabályzata tartalmazza. A működéséhez szükséges feltételeket az intézmény vezetője biztosítja a szervezet számára.

A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatát a diákönkormányzat készíti el és a nevelőtestület hagyja jóvá. Az iskolai diákönkormányzat élén, annak szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint választott diák-önkormányzati elnök, illetve az iskolai diákbizottság áll.

A diákönkormányzat tevékenységét a diákönkormányzatot segítő tanár támogatja és fogja össze, akit ezzel a feladattal – a diákközösség javaslatára – az igazgató bíz meg, határozatlan időtartamra. A diákönkormányzat minden tanévben – az iskolai munkarendben meghatározott időben – diákközgyűlést tart, melynek összehívását a diákönkormányzat vezetője kezdeményezi. A diákközgyűlés napirendi pontjait a közgyűlés megrendezése előtt 15 nappal nyilvánosságra kell hozni.

A diákönkormányzat véleményét – a hatályos jogszabályok szerint – be kell szerezni

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása/módosítása előtt
- a Pedagógiai Program és Alapdokumentum módosítása előtt

A vélemények írásos vagy jegyzőkönyvi beszerzéséért az intézmény igazgatója felelős. A jogszabály által meghatározott véleményeztetésen felül az intézmény nem határoz meg olyan ügyeket, amelyekben a döntés előtt kötelező kikérni a diákönkormányzat véleményét.

2.8. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartásának formái

Az iskolai nevelés-oktatás, a tanuló személyiségfejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülők és a pedagógusközösség együttműködése.

A diákok és a pedagógusok együttműködésének formái

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, ill. az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat munkáját segítő pedagógus és az osztályfőnökök tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, ill. választott képviselőik útján közölhetik az intézmény vezetőjével, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az iskolaszékkal.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról az osztályfőnök és a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a digitális naplón keresztül és/vagy az ellenőrzőben írásban) tájékoztatják.

A szülők és a pedagógusok kapcsolattartása, együttműködésének formái

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják. A szülők a gyermekük előrehaladásáról, az esetlegesen felmerült problémákról a digitális naplóból és/vagy az ellenőrző könyvből folyamatosan tájékozódhatnak. A digitális naplóhoz való hozzáférést a szülők év elején vehetik át.

Együttműködési formák:

- Családlátogatás (szükség esetén)
- Szülői értekezlet
- Fogadóóra
- Írásbeli tájékoztató
- Egyéni beszélgetés
- Nyílt tanítási nap a nyolcadikosok és szüleik számára

A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját a tagintézmények munkatervükben határozzák meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével vagy az iskolaszékkal.

Az intézményi közösségek kapcsolattartás formái

Az intézmény kapcsolattartása az alábbi szakmai szervezetekkel:

- Gyermek- és ifjúságvédelmi szervezetek
- Kormányhivatal
- Szakmai szolgáltató szervezetek
- Szakszolgálatok
- Iskola-egészségügy
- Területileg illetékes kamara
- Gyakorlati képzésben résztvevő gazdálkodó szervezetek
- Iskola képzési profiljába tartozó szakmai szervezetek
- Kulturális és sportszervezetek
- Civil szervezetek

A kapcsolattartás rendjét a tagintézmények saját Szervezeti és Működési Szabályzatukban határozzák meg.

2.9. A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai, a szóbeli felvételi vizsga követelményei

2.9.1. Tanulmányok alatti vizsgák

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló- és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani.

A tanulmányokhoz kapcsolódó vizsgák körébe tartozik: az osztályozó vizsga, a különbözeti vizsga, a pótló- és a javítóvizsga. A tanulmányokhoz kapcsolódó vizsgákat a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet 64. § - 73.§-a szabályozza.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladta, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.
- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tehet vizsgát.

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni, kivéve, ha a tanuló a magasabb évfolyam követelményeit teljesíti. Ha a diák, az előrehozott érettségi vizsga megszerzése érdekében sikeres osztályozó vizsgát tett, akkor az adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette, a magasabb évfolyamon az órák látogatása alól felmentését kérheti.

Osztályozó vizsgának számít a szakképző iskolában – a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint – szervezett beszámoltató vizsga is.

Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum tagintézményeiben három időszakot biztosít a tanulmányok alatti vizsgák lebonyolítására: augusztus, január és április folyamán. (Tagintézményvezetői döntés szerint). A vizsgaidőpontokról a tagiskola – a javítóvizsga kivételével – a vizsgázót írásban tájékoztatja, a javítóvizsga időpontját az iskola honlapján és bejáratú ajtaján megjelenti.

Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni. Amennyiben a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatottak végzettsége, szakképzettsége alapján erre lehetőség van, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására. A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnökét és tagjait a tagiskola igazgatója bízza meg. A vizsgabizottság elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért. A kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat taníthatja. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.

A tanulmányok alatti vizsga követelményei megegyeznek az adott tantárgy, adott évfolyamának a helyi tantervben megfogalmazott követelményeivel. A vizsga részei

- szóbeli - közismereti és szakmai elméleti tantárgyak esetén
- gyakorlati - testnevelés, szakmai gyakorlat esetén.

A tanulmányok alatti vizsgákon a kérdező tanár értékeli a vizsgázót a helyi tantervben megfogalmazott követelmények és a teljesítmény viszonyítása alapján.

Minden vizsgázónak tantárgyanként legalább harminc perc felkészülési időt kell biztosítani a szóbeli feleletet megelőzően. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania. Egy-egy tantárgyból egy vizsgázó esetében a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet több.

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján

- lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja,
- a szóbeli vizsgát írásban teheti le,
- harminc perc gondolkodási időt legfeljebb tíz perccel meg kell növelni,

A gyakorlati vizsgarész megkezdése előtt a vizsgázókat tájékoztatni kell a gyakorlati vizsgarész rendjéről és a vizsgával kapcsolatos egyéb tudnivalókról, továbbá a gyakorlati vizsgarész helyére és a munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásokról. A gyakorlati vizsgafeladatok végrehajtásához a vizsgázónak az adott tantárgynál helyben meghatározott idő áll a rendelkezésére. Ebbe az időbe a vizsgafeladatok ismertetésének ideje nem számít bele. A gyakorlati vizsgarész végrehajtásához rendelkezésre álló idő feladatok szerinti megosztására vonatkozóan a vizsgafeladatok leírása tartalmazhat rendelkezéseket. Nem számítható be a vizsgafeladatok végrehajtására rendelkezésre álló időbe a vizsgázónak fel nem róható okból kieső idő.

2.9.2. Szakmai alkalmassági vizsgálat

A szakképzésbe való bekapcsolódás feltétele, hogy a jelentkezők megfeleljenek a jogszabályban előírt egészségügyi és pályaalkalmassági követelményeknek. A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 2. § 2. és 31. pontja, valamint a 7. § (1) és a 27. § (4) bekezdése rendelkezik az alkalmassági vizsgákról.

Az előzetes **szakmai alkalmassági vizsgálatot** kell végezni

- a szakképzési évfolyamra történő felvétel, átvétel, illetve továbbhaladás előtt minden olyan esetben, amikor az Országos Képzési Jegyzék szerint a szakképesítés megszerzése szakmai alkalmassági követelményekhez kötött;
- a szakmaválasztást megelőzően - pályaválasztási tanácsadás céljából - a pedagógus, az iskolaorvos, a szülő kérésére azon képzésben résztvevő esetében, akinél a szakmai jellegű képzésben való részvétel egészségi állapota miatt korlátozott.

A tanulói jogviszony fennállása alatt időszakos alkalmassági vizsgálatot kell végezni a szakmai alkalmasság újbóli véleményezése céljából a szakképzési évfolyamra járó valamennyi tanulónál, amennyiben az Országos Képzési Jegyzékben meghatározottak szerint a szakképesítés megszerzése alkalmassági követelményekhez kötött.

Soron kívüli szakmai alkalmassági vizsgálatot kell végezni, ha a tanuló egészségi állapotában olyan változás következett be, amely feltehetően alkalmatlanná teszi az adott munkakör egészséget nem veszélyeztető és biztonságos ellátására, a szakma elsajátítására, illetve gyakorlására.

Az a tanuló, aki az alkalmassági vizsgálaton nem vett részt, vagy nem alkalmas minősítést kapott, szakmai képzésben nem részesíthető.

Az alkalmassági vizsga követelményeit a tagiskolák határozzák meg, bonyolítják le és értékelik.

2.9.3. A szóbeli felvételi vizsga követelményei

A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum tagiskolái nem szerveznek szóbeli felvételi vizsgát. A jogszabályokban előírt, 2.9.2. pontban meghatározott módon a szakmai alkalmassági vizsgálat szóbeli tevékenységgel is történhet.

2.10. A felvétel és az átvétel helyi szabályai

A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum köznevelési intézményeinek tanulói közé felvétel vagy átvétel útján lehet bejutni.

2.10.1. Felvétel

A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum tagiskolái a felvételi kérelmekről az alábbiak szerint döntenek:

- szakgimnázium esetén a **tanulmányi eredmények**, igény szerint a KIFIR rendszerében történt előzetes meghirdetést követően, a központilag kiadott egységes feladatlapokkal megszervezett írásbeli vizsga (a továbbiakban: **központi írásbeli vizsga**) eredménye; továbbá a szakképzésre vonatkozó jogszabályok szerinti **egészségügyi, pályaalkalmassági követelmények teljesítése**,
- szakközépiskola esetén az általános iskolai tanulmányi eredmények és az egészségügyi, pályaalkalmassági követelmények teljesítése.

A pontos felvételi követelményeket a tagintézmények kiadványaikban minden tanévben aktualizálják.

A jelentkezés rendjét és a felvételi eljárást a **20/2012. (VIII. 31.) EMMI** rendelet szabályozza.

A tagintézmények felvételi tájékoztatót készítenek, és azt a honlapjukon nyilvánosságra hozzák, valamint a KIFIR rendszerében az adott tanév rendjének megfelelő időpontjában elhelyezik.

A felvételi tájékoztató tartalmazza:

- az iskola OM-azonosítóját, tagintézményenként a meghirdetett tanulmányi területek leírását, az azokat jelölő belső kódokat,
- a felvételi eljárás rendjét,
- a felvételi kérelmek elbírálásának, rangsorolásának módját, szabályait, ezen belül különösen a teljesítmények értékelésének módját és figyelembe vételének arányait,
- a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő jelentkezőre vonatkozó speciális elbírálási szabályokat,
- ha az iskola szóbeli vizsgát vagy a **20/2012. (VIII. 31.) EMMI** rendelet 27. § (5) szerinti képesség-, készségfelmérést szervez, a vizsga vagy a felmérés követelményeit, időpontját és helyét,
- szakképzésre vonatkozó szabályok alapján az egészségügyi, pályaalkalmassági követelményeket.

A felvételi vizsgákat a tanév rendjében meghatározott időszakon belül, a jogszabályi előírásoknak megfelelően kell megszervezni. Az iskola felvételi szabályzata tartalmazza a szóbeli felvételi vizsgakövetelményeket, amennyiben ilyen felvételit tart.

Felvétel a szakképző évfolyamra

A tanulók felvételénél a tagintézmények a **2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről** vonatkozó előírásait alkalmazzák. Szakképzés a Pedagógiai Programban illetve a szakmai alapidokumentumban jelzett szakmákban lehetséges. A jelentkezés **jelentkezési lap** kitöltésével történik. A jelentkezés határidejét az adott tanév rendje szabályozza.

Feltétel:

- szükséges középiskolai évfolyamok sikeres elvégzése,
- érettségire épülő szakképesítés esetén érettségi bizonyítvány megléte (OKJ előírásai szerint),
- ráépülés esetén a szükséges vizsgák, képesítő vizsgák megléte,
- egészségügyi alkalmasság, valamint pályaalkalmasság – amennyiben előírás,
- jogszabályban meghatározott életkor.

2.10.2. Átvétel

Az átvétel írásos kérelemre történik. A felsőbb évfolyamra jelentkezéskor az iskola vizsgálja: **a tanuló megelőző tanulmányait, a választandó osztály befogadóképességét.**

Az átvételt megelőzően, a megelőző tanulmányok figyelembevételével az iskola **különbözeti vizsgát írhat elő** a jelentkezőnek. A vizsga idejét az iskola igazgatója határozza meg.

Az átvétel igazgatói határozattal engedélyezhető:

- előzetes tanulmányok beszámításával,
- előzetes szakmai gyakorlat beszámításával,
- továbbá:
- különbözeti vizsgával,
- egyéni segítségnyújtással,
- türelmi idő biztosításával,
- évfolyamisméltléssel.

A határozatnak tartalmaznia kell a **kötelező szakmai gyakorlatok és összefüggő nyári szakmai gyakorlat pótlására** vonatkozó információkat és határidőket is

A szakképzésre vonatkozó további átvételi szabályokat a tagiskolák szakmai programja külön tartalmazza.

2.11. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az **elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása** tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja, hogy a diákok elsajátítsák azokat az elméleti és gyakorlati elsősegély nyújtási ismereteket, amelyek balesetek esetén szükségesek a szakszerű és eredményes elsősegélynyújtáshoz és újraélesztéshez. Célunk továbbá, hogy a tanulók veszélyhelyzet esetén képessé váljanak gyors és hatékony segítség nyújtására, amíg a hivatásos orvosi segítség meg nem érkezik.

Ajánlott tematika:

9. évfolyam

Elsősegély nyújtás fogalma, alapja, célja Elsősegélynyújtó-, védelme

Segítség kérése, mentőhívás, Központi Irányító Csoport Baleset megelőzés (otthoni, iskolai)

Baleseti helyszín-, helyszínbiztosítás. Kimentés.

Sérülések súlyosságának felismerése-csoportosítása (könnyű, súlyos, életveszélyes) ellátás sorrendje. Sérültek vetkőztetése.

Eszméletlen beteg felismerése és ellátása (légzés vizsga. stabil oldalfekvés, Eschmark féle műfogás)

10. évfolyam

Eszméletlen beteg ellátás, újraélesztés.

Krónikus betegségek miatt fellépő veszély helyzetek elsősegélynyújtása (diabetes, epilepszia, ájulás, asthma)

Iskolai balesetek- ellátásuk.

Sebek fajtái, ellátásuk. (kisebb sérülések)

Mozgás szervi sérülések (törések, ficam, rándulás) Vérzések fajtái, ellátásuk.

11. évfolyam

Utcai balesetek- helyszínbiztosítás, segítségkérés, sérülés súlyossága, ellátása.(komplikált helyzetek felismerése, pl bukósisak eltávolítás)

Különleges sérülések és ellátásuk. (mellkas, koponya, has, gerinc) Égés, fagyási sérülések.

Shock

12. évfolyam

Vegyszer okozta sérülések (sav, lúg)

Mérgezések (gyógyszer, alkohol, drog, gázok, étel)

Áramütés.

„Baleset megelőzés” leendő szülőknek gyermek balesetek megelőzése Foglalkozási balesetek, ellátásuk.

Vas megye a segítség megyéje:

A nemrégiben indult "Szombathely - A segítség városa" program célja, hogy minden harmadik ember megtanulja az újraélesztés technikáját. A program keretében minden 9. osztályos tanulónak meg kell tanulnia, hogyan kell szükség esetén újraéleszteni bajba jutott embertársukat.

A Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum szintén csatlakozik ehhez a nemes kezdeményezéshez, így a diákok folyamatos gyakorlással sajátíthatják el az egyik legfontosabb első segélynyújtási tevékenységet.